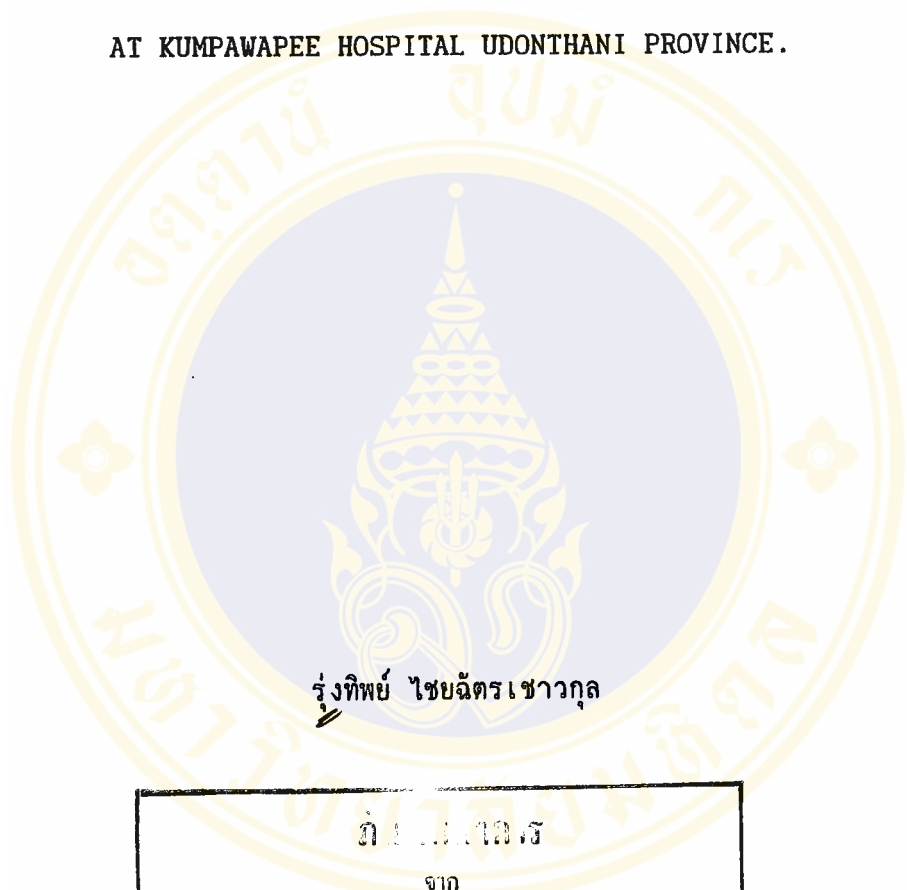

ธ.ค. 2538

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะควบคุมโรคของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง
ชนิดไม่ทราบสาเหตุ ในคลินิกโรงพยาบาลกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

FACTORS RELATED TO BLOOD PRESSURE CONTROL OF ESSENTIAL
HYPERTENSIVE PATIENTS ATTENDING HYPERTENSIVE CARE CLINIC
AT KUMPAWAPEE HOSPITAL UDONTHANI PROVINCE.

รุ่งทิพย์ ไชยฉัตรเซาวกุล

ภา.บ.บ.บ.บ.
จาก
“มหิดลวิทยานุสรณ์ ๑๖๖๘”

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาการระบาด

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2538

วท

ร ๖๖๒๗

๕๕๓๘

Copyright by Mahidol University

35970

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะควบคุมโรคของผู้ป่วยความดันโลหิตสูงชนิด
ไม่ทราบสาเหตุ ในคลินิกโรงพยาบาลกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

ผู้วิจัย รุ่งทิพย์ ไชยฉัตรเชาวกุล

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาการระบาด)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

สุรเกียรติ อชานานุภาพ พ.บ., M.P.H.

วลันต์ ศิลปสุวรรณ วท.บ., ค.ม., M.P.H., Dr.PH.

สมจิต ปทุมมานนท์ วท.บ., ศศ.ม., M.P.H., ส.ด.

พิระ ครีกครั้นจิตร วท.บ., วท.ม.(ชีวสถิติ)

วันที่สำเร็จการศึกษา 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2538

บทคัดย่อ

ความดันโลหิตสูงเป็นโรคเรื้อรังที่พบบ่อย เป็นสาเหตุให้เกิดความพิการและโรคแทรกซ้อนได้หลายระบบ ปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้ป่วยความดันโลหิตสูงคือการไม่สามารถควบคุมความดันโลหิตให้อยู่ในระดับปกติได้ อันจะนำไปสู่การเกิดภาวะแทรกซ้อนที่เป็นอันตรายต่อชีวิต ผู้ป่วยจะควบคุมความดันโลหิตให้ได้คตินั้นต้องมีการดูแลตนเองอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ ต้องเปลี่ยนแปลงแบบแผนการดำเนินชีวิตบางอย่างที่แตกต่างไปจากภาวะปกติ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการรักษา และมีความร่วมมือในการรักษาเป็นอย่างดี การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแบบแผนการดำเนินชีวิต ความร่วมมือในการรักษา และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะควบคุมโรคของผู้ป่วย ได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงซึ่งเป็นผู้ป่วยความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ จำนวน 174 คน ที่มาตรวจที่คลินิกความดันโลหิตสูงโรงพยาบาลกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ในระหว่างวันที่ 17 สิงหาคม ถึง วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2537 เก็บข้อมูลบางส่วนจากรายงานประวัติผู้ป่วย และติดตามสัมภาษณ์ที่บ้านในเรื่องข้อมูลทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับความดันโลหิตสูง ร่วมกับการนับเม็ดยาเพื่อประเมินความร่วมมือในการรับประทานยา ตามแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ส่วนแบบสัมภาษณ์ในเรื่อง

ของแบบแผนการดำเนินชีวิต ผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบวัดแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ส่งเสริมสุขภาพ สร้างโดย วอร์กเกอร์, ซีคริส, เพนเดอร์ (Walker, Sechrist, Pender) วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (oneway ANOVA) การทดสอบครุสคาลวอลลิส (Kruskal Wallis test) และการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant analysis) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยใช้ SPSS/PC program ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ ความเพียงพอของรายได้ ความรู้เกี่ยวกับความดันโลหิตสูงที่แตกต่างกันของผู้ป่วยทำให้แบบแผนการดำเนินชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอายุ อาชีพ ความเพียงพอของรายได้ ของผู้ป่วยที่แตกต่างกันทำให้ความร่วมมือในการรักษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะควบคุมโรคของผู้ป่วยความดันโลหิตสูงพบว่า การรับประทานยา การรับประทานอาหาร เพศ ระดับการศึกษา ความเพียงพอของรายได้ อายุ ระยะเวลาที่เป็นโรค การช่วยเหลือซึ่งพาระหว่างกัน และการมาตรวจตามแพทย์นัด ปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมกันจำแนกภาวะควบคุมโรคได้ร้อยละ 83.33 และในจำนวนนี้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจำแนกภาวะควบคุมโรคได้ดีคือ การรับประทานยา การรับประทานอาหาร และการมาตรวจตามแพทย์นัด ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การรับประทานอาหาร และความร่วมมือในการรักษา ได้แก่ การรับประทานยา การมาตรวจตามแพทย์นัด มีความสัมพันธ์กับภาวะควบคุมความดันโลหิต ดังนั้นการให้สุขศึกษาโดยเน้นย้ำในเรื่องดังกล่าวกับผู้ป่วยความดันโลหิตสูงจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อช่วยให้ควบคุมความดันโลหิตได้ดีขึ้น.

Thesis Title Factors Related to Blood Pressure Control of Essential
 Hypertensive Patients Attending Hypertensive Care
 Clinic at Kumpawapee Hospital Udonthani Province.

Name Rungthip Chaichatchaovakul

Degree Master of Science (Epidemiology)

Thesis Supervisory Committee

 Surakiat Achananuparp, M.D., M.P.H.

 Vason Silapasuwan, B.Sc., M.P.H., M.Ed., Dr.P.H.

 Somchit Padumanonda, B.Sc., M.A., M.P.H., Dr.P.H.

 Peera Krugkrunjit, B.Sc., M.Sc.(Biost.)

Date of Graduation 11 May B.E. 2538 (1995)

ABSTRACT

Hypertension is a frequent and almost ubiquitous health disorder. It is a main cause of disability and complications among patients with the diseases of multiple systems. The main characteristic of hypertensive patients is their inability to control blood pressure level to the baseline, which may lead to lethal complications. To be able to control blood pressure level, patients must have good selfcare behaviors and set a certain lifestyle in accordance with the medical regimen. The objective of this study is to study lifestyle, medical compliance and factors related to blood pressure control of essential hypertensive patients. The 174 essential hypertensive patients attended the Out Patient Hypertensive Care clinic of Kumpawapee hospital,

Udonthani province during August 17 to October 14, 1994 were purposively selected as the study sample. The data were collected through medical records while interview technique with structured questionnaire was employed for data collection regarding sociodemographic characteristics, knowledge of hypertension and pill counting to assess the compliance of taking antihypertensive drug. The lifestyle was assessed by the health promoting lifestyle profile developed by Walker, Sechrist, Pender (1982). The descriptive statistics, t-test, oneway ANOVA, Kruskal Wallis test and discriminant analysis with 95 percent confidence limit were used for data analysis through the SPSS/PC⁺ software. The results revealed that education, occupation, household income and knowledge of hypertension significantly related to patterns of lifestyle. Age, occupation and household income significantly related to medical compliance. The following factors are found to be significantly related to capability in blood pressure control : regular antihypertensive drug taking, dietary behavior, sex, education, household income, age, duration of disease, interpersonal support and compliance with medical appointment. All these 9 factors can classify correctly as blood pressure controllable patients in 83.33 percent of the study group. Blood pressure control are accounted by taking antihypertensive drug, dietary behavior and compliance with medical appointment respectively. Thus these items should be strongly emphasized during the health education session in the Hypertensive Care clinic in order to facilitate the patients to control their blood pressure effectively.